

Ζετεῖ δῆμος ποὺ εἶτουν τέτοια ἡ συνήθεια του: αὐτὸς εἶτουν ἐνάντιος σ' ἔνα σύστημα ἀλαμπουρνέζικο ποὺ ποτὲ δὲ θά κάμει ταῖρι μὲ τὴν Τέχνην, ποὺ χαλνάει καθε ὄμορφιὰ τοῦ λόγου καὶ τὸν καταντάει Θεὸς φυλάξοι. Ός τόσο δίχως νὰ τὸ θέλεις ἀκολουθέσῃ γιὰ μιὰ στιγμοῦλα τὴν γενικὴ πρόληψη, καὶ μιλῶντας πρὸς τὸ Θεάνθρωπο τὸ βρόσκει πρέποντεν: μεταχειριστεῖ γλῶσσα διαφορετικαῖς τὴν γλῶσσα τῆς Λειτουργίας ποὺ κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν δὲ μποροῦσε νὰ τὴν λησμονήσει.

"Α θέλετε νὰ δεῖτε τὸ λογῆς εἶτουν τὸ γράψιμο τοῦ Κυριακόπουλου, διαβάστε αὐτὰ ποὺ μεταφέρνω ἀπὸ τὶς σελίδες 1—12 τοῦ δεύτερου τόμου καὶ διοπούναι σ' ὅλα καὶ καθ' ὅλα ἀπὸ τὰ καλλιτερα τοῦ βιβλίου. Θά βρεῖτε στὴν ἀρχὴν ἀμέσως μιὰ παραβολὴ ὅμοια μὲ αὐτές τοῦ Βαγγέλιου.

Συντίθεσσιν σὶ βασιλεῖς δταν στέλνουσι τοὺς Ἀποκριταρίους των πρὸς ἄλλα βασίλεια, εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἴδιο τῆς Ἐπιτροπῆς των νὰ τοὺς παραδίδουσι ξεχωριστὰ καὶ μὲ μεγαλείτερην σπουδὴν ἐκεῖνα ὅπου περισσότερον ἀπὸ τὰ ἄλλα πράγματα τοὺς ἔγνοιάζουν. Αὔκρισιν τώρα τὸν οἶνον τοῦ Θεοῦ, δταν ἔστειλε τοὺς Μαθητάς του διὰ Ἀποστόλους, καὶ Πρέσβεις του εἰς δλῆγην τὴν γῆν τὸν ἐπαράδωκεν εἰς πλέον ξεχωριστὸν τρόπον. Μαθητάδες μου ἀγαπημένοι, τοὺς λέγει «Ως καθὼς ἔστειλεν ἐμένα δ Πατέρας μου ἔτσι καὶ ἐγὼ στέλνω ἔτσι. Πηγαίνετε λειπόν...»—«Τί διὰ νὰ κάμωμεν, Σωτῆρα μας; Νὰ πολεμήσωμεν μὲ τὰ Ἐθνη; νὰ χαλάσσωμεν τοὺς Ναούς των; Νὰ κατατσακίσωμεν τὰ εδῶλα; Νὰ κτίσωμεν Ἐκκλησίας; Νὰ στήσωμεν τὸν Σταυρόν σου; —«Ἄχ... καὶ αὐτὰ δλα εἶναι πράγματα δπου θέλουσι συνακολουθήσει ἀπὸ λόγου των. Ο σκοπός σας θέλω νὰ εἶναι δλος εἰς τὸ νὰ διδασκαλεύετε τὸν κόσμο εἰς τὲς Ἀλήθειες δπου ἐγὼ σᾶς ἐδιδασκάλευσα. Πηγαίνετε λοιπόν, διδασκαλεύσατε δλα τὰ Ἐθνη». Ἰδοὺ τὸ τέλος τῆς Ἐπιτροπῆς, ἵδον δ σκοπὸς δλος τῆς Ἀποστολῆς καὶ τῆς Πρέσβειας «Διδασκαλεύσατε δλα τὰ Ἐθνη. Υστερα ἀφοῦ τὰ διδασκαλεύσετε καὶ τὰ μαθητεύσετε εἰς δλες τὲς ἀλήθειες δπου εἶναι ἀναγκαῖον νὰ γνωρίσωσι καὶ νὰ μανθάνουσι, τότε τὰ βαπτίσετε, βαπτίζοντες αὐτὰ εἰς τὸ θνομα τοῦ Πατέρος καὶ τοῦ Γίου καὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Επειτα ἀφοῦ τὰ βαπτίσετε, πάλιν ἀρχίσατε νὰ τὰ διδασκαλεύετε, διὰ νὰ ἔξερουσι καὶ νὰ ουλάγουσιν δλα ἐκεῖνα δπου ἐγὼ σᾶς ἐδιδασκάλευσα,

διδάσκοντές τους νὰ φυλάγωσι τὰ πάντα δσα ἐγὼ σᾶς ἐπρόσταξα. —«Διδάσκαλέ μας Οδύσσης, ποία χρεία τόσων διδασκαλιῶν; τί ὅφελος τόσης μαθήσεως; διατί τόσες διδαχές; αὐτές θέλεις δυσκολεύσουσι καὶ ἐμποδίσουσι, τὸ δλιγώτερο θέλει προσμακρύγουσι καὶ ἀργήσουν τὸν ἐπιθυμισμένον καρπὸν τῆς ὑπηρεσίας μας. Πολλοὶ χοντροὶ εἰς τὸν νοῦν θέλουσι μᾶς δώσοντας γάλλον κάποιον ωστε νὰ τοὺς δώσωμεν νὰ μᾶς γραικήσωσιν. »Ἀλλοι ἀφοῦ γραικήσωσι, φερμένοι εἰς τές φροντίδες τοῦ κόσμου, εύθὺς θέλει τὰ ξεχάσουσι. Πολλοὶ ἀνυπόμονοι εἰς τὸ νὰ ἀκούσει τὰ λόγια μας θέλει ἀποτυρθοῦσιν. »Ἀλλοι δυσκολεύμενοι ἀπὸ τές γήνες μέριμνες δὲν θέλεις εύρουσι κατέριν ἀρμάδιον διὰ νὰ συντρέχουσιν εἰς τές διδασκαλίες καὶ διδαχές μας· καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἀπὸ δικηρίαν καὶ ἀμέλειάν των κἀ δὲν θέλουσι μᾶς κοντεύσει.

* * *

Και δίχως νὰ τ' ἀκούσω ἀπὸ τὸν ἴδιον, δσα εἰχα διαβάσει ἵδω κ' ἐκεῖ στὸ βιβλίο του ἐσωναν γιὰ νὰ μορφώσω τὴν γνώμη ὅτι δ Κυριακόπουλος, ἐναντίμιοι αἰώνα πρὶν ἀπὸ μᾶς, εἶτουν δημοτικιστὴς πούρος· σᾶς ζφίνα ὅμως νὰ φανταστεῖτε τὴν χαρχ μου ὅταν, παίρνοντας νὰ διαβάσω τὸν πρόλογο—τὸ πολύτιμο αὐτὸ μέρος καθε διβλίου ὅπου δ συγχρόεις ξορολογίεται καὶ μαθαίνεις τόσα μυστικά δικά του ἢ τῆς φαμιλιας του ἢ τοῦ τόπου ὅπου ἔζουσε—ηδηροκα ποὺ δ Κυριακόπουλος ξεπούληγε: δλακερη θωρίαγιὰ τὸ ζήτημα τῆς γλῶσσας, καὶ φανερώνει ἵδες ἀπάνου κάπου ὅμοιες καὶ ἀπαραίλλαχτες μ' ἐκεῖνες ποὺ σήμερις ἀγωνιζόμαστε γι' αὐτὲς στὴν Ἀθήνα, στὴν Πόλη, στὸ Παρίσι, στὸ Μόναχο, στὸ Βερολίνο, στὸ Αίθερπουλ, στὸ Μάντσεστερ, στὴ Λόντρα καὶ πέρα μακριὰ ἵσια μὲ τὴν Καλούπτα. Είναι κι αὐτὴ μιὰ ἀπὸ τὶς ζτυχίες τῆς ρωμιστών ποὺ δὲν ζφίσαν τὸν κάμπο ἐλέφτερο σ' αὐτὲς τὶς ἵδες νὰ καρπίσουν καὶ νὰ ὀρμάζουν. Στὰ ἐκατὸ πεντήντα χρόνια ποὺ πέρασαν τὸ ζήτημα θά εἶτουν λυμένο κι ἀλησμονημένο, τὰ ρωμιόπουλα θέξεραν λιγώτερους τύπους γραμματικῆς, μὰ θέχαν τὰ μυαλά τους γιομάτα στέρια καὶ χρήσιμη μάθηση, ἵσως δὲ καὶ ἡ γνώση δὲ θέτουν τόσο λιγοστή στὸν τόπο.

Θὰ ἀναφέρω λοιπὸν τὰ λόγια τοῦ συγγραφία, καὶ γιὰ νὰ τὰ ἐννοήσεις δ καθένας θὰ προστέσω μονάχα ποὺ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν στὴ Μολδοβέλαχια κι ἀλλοῦ θεολόγοι καὶ κορμικοὶ ἔγραφαν δὲ μιὰ

γλῶσσα δλότελα ἀρχαιόμορφη, ποὺ σοῦ θυμίζει τὰ ἔργα τοῦ Πλουτάρχου καὶ τοῦ Λουκιανοῦ δ μὲ γλῶσσα ποὺ ἀλήθεια δὲν εἶτουν γιὰ τοὺς βαθὺ πούδαστους, ὡς τόσο ὅμως ἀπόφευγε μὲ φόβο καὶ τρόμο καθε λέξη πούμοιαζε ζένη δ γυδατα. Αὐτοὺς λοιπὸν εἶχε μπροστὰ στὰ μάτια του δ Κυριακόπουλος λέοντας:

Μήν σου φανῇ δλιγότιμον τὸ βιβλίον, ἀν τὸ ιδῆς εἰς ἀπλῆν φράσιν συγγραμμένον. Επειδήκατ κατὰ τὸν σκοπὸν τοῦ ἀνθρώπου πρέπει νὰ εἶναι καὶ τὰ μέσα τὰ ὅπερα αὐτὸς ἐπιχειρίζεται διὰ νὰ οθάσῃ εἰς τὸ τέλος τοῦ... Ο σκοπός μου εἰς τὸ νὰ γράψω ἐστάθη δχι διὰ νὰ διδασκαλεύσω τοὺς διδασκαλευμένους, δὲ διὰ νὰ φανῶ διδασκαλίες λόγιες εἰς τοὺς φίλομαθεῖς καὶ νὰ λαμβάνω ἀπὸ αὐτοὺς ἔπαινον καὶ τιμήν, ἔξερντας ἀπὸ τὸν Διάλογον διτ «Οταν ἔκεινος δποὺ διδάσκει γυρεύει ἔπαινος, χαλῷ τὸν καρπὸν τῶν κόπων του» ἀλλὰ νὰ προβάλλω τὴν δέξαν τοῦ Παναγάθου Θεοῦ καὶ νὰ διδασκαλεύσω τοὺς ἀμαθεῖς, ἀπαίδευτους καὶ πλέον ἀπλοὺς χριστιανούς, καὶ νὰ τοὺς ἐλευθερώσω ἀπὸ τὸν χαμένον καὶ ἀπώλειαν εἰς τὴν ὅποιαν ἡ ἀμαθεία τοὺς φέρνει. «Οθεν «πρὸς τοὺς ἀμαθεῖς πρέπει τινὰς νὰ λέγῃ εὔκολα, δχι ύψηλὰ εὔτε δύσκολα». Διὰ τοῦτο ἀν θέλει λαλήσω μιζοβάρβαρχ διείδης ἀλλοι πολυταπούδακτον τρόπον θέλει δώσω δέσματα εἰς τὴν γνώμην τῶν Ελληνιστῶν, ἀλλὰ δχι εἰς τὴν γνώμην τοῦ Θεοῦ. Διατί διπλοὶ καὶ ἀμαθεῖς χριστιανοὶ διὰ τοὺς ὅποιους κυρίως τὸ ζηράκι δὲν θέλει ὀφεληθεύστι, καὶ τέτοιας λογῆς εἰχα χαμένον τὸν κόπον μου, καὶ εἰς τὴν προμεράνων τὴν Κρίσεως θέλει δώσω σοικτότατον λαγαριστόδιν εἰς τὸν Θεὸν πὼς ἐδιάφερεια τὸν πολύτιμον καιρὸν δποὺ αὐτὸς μοῦ ἔδωσε διὰ προσωρινήν καὶ ματαίαν δέξαν τοῦ κόσμου.

Αν δπ' αὐτὰ τὰ λόγια ζγκλεις τὸ θεολογικὸ νόμηκ καὶ βάζεις στὴ θέση του τὶς πραγματικές καὶ ἐθνικές ἔγνοιες τῆς ἐποχῆς μας, θά ίδεις ποὺ ζεφάζουν τρανότατα τὶς ἵδες καὶ τὸν πόνο τοῦ Ψυχαρη, τοῦ Πάλλη, τοῦ Φωτιάδη καὶ τῶν ζλλων κορυφώνων ποὺ τοὺς τραγκάζεις η ἀμαθεία καὶ η κοϊρια φιλοδεσία δπου παίδευσον τὸν τόπο μας σήμερα.

Ακοῦστε ἔπειτα αὐτὸς τὸ ἀλλο ποὺ λύνει μιὲ φορὲ γιὰ πάντα τὸ πολύτιμο ζήτημα τῆς γλῶσσα μιλούσε δ γραμματικούς κόσμους καὶ η ἀψηλή πονωνία στοὺς περασμένους αἰώνες.

καὶ εἴμαι κυνηγός σὲ τοῦτα τὰ μέρη. Εμάθα πῶς φτάσατε δῶ πέρα καὶ β γκά γλάγωρα νὰ σᾶς συναπαντήσω.

— Καλά. «Ελλα μᾶς μας, τοῦ ἀπολογίθηκε.

Κι ἀμέσως μοὺ ζεφηγήθηκε τὴν ίστορία του. Μιὲ φορὰ εἶταν ντεσράν (δούλος) ἔπειτα λευτερώθηκε. Χρημάτισε κακποτε καμαριέρης, θέξερε νὰ γράψῃ καὶ νὰ διαβάξῃ καὶ μάλιστα εἶχε διαβάσεις καὶ καύποστα ρουμάνος. Τὸ κακὸ ὅμως είναι ποὺ, δπως κι δλοι, σὰν καὶ δαῦτον, δὲ δούλειες καὶ δὲν εἶχε οὔτε μονόλεφτο. Κ: δπὸ τὸ μάννα τῆς ἐφίμου ἀν ἐλπίζεις, δὲ θὰ εἶται ζέσατα φτωχότερος. Μιλούσε ἀργά καὶ σοβαρά καὶ θέλει νὰ φαίνεται ντιστεγκέ, πράχα ποὺ σ' εἴκανε νὰ ὑπεβάσῃς πῶς είχε τὴν ἀξίωσην ν' ἀρέσῃ στὶς γυναικεῖς καὶ πῶς οἱ κατάχητρες του εἴται εὐκολεῖς, γιατὶ οἱ κοπέλλες στὴ Ρουσσία τρελλαίνουνται γιὰ τοὺς διλορφους κουβεντιαστάδες.

Καθὼς μιλούσε, μούδωσε νὰ καταλάβω, χωρὶς νὰν τὸ πολύτιμη, πῶς εἶταν δεγκτὸς καὶ σὲ πολλοὺς χτηματίες ἀπὸ τὰ περίχωρα, πῶς ἔπαιζε κάποτε κι ἀπὸ καμμιὰ παρτίδα πρεφερότησης (1) σὲ καμμιὰ οἰκογένεια στὴ γάρω καὶ πῶς γυνώριζε μάλιστα καὶ πολλὰ πρόσωπα ἀπὸ τὴν πρωτεύουσα.

(1) Πριγκίπη ποὺ γνώριμο στὴ Ρουσσία.

ΙΒΑΝ ΤΟΥΡΓΚΕΝΙΕΦ

ΚΥΝΗΓΙ ΑΓΡΙΟΠΑΤΠΙΩΝΕ

— Θέλετε, ἀρεντικό, νὰ παγαίνουμε στὴ Λούδη; μοῦ λέει μιὲ μέρα δ Γερμολάζη. Θὰ βροῦμε πολλές πάππιες καὶ πέρα.

Μόλι ποὺ δὲ μοῦ παραγουστάρεις αὐτὸ τὸ κυνήγι, δέχτηκα τὴν πρότασην. «Η Λούδη εἰν' ἔνα σπουδαῖο χωριὸ στὴ στέπη, ποὺ τὸ στεφανώνουν δημτρόπολη τῆς ἡ παλαιὰ καὶ δυὸ μύλοι χτισμένοι στὶς ὅχτες τῆς Ροσσόλας, ποταμοῦ μικροῦ, ποὺ τρέχει πλάι στὸ δρόμο καὶ διασκίζει μεγάλους βάλτους.

Λίγο παρέκει ἀπὸ τὸ χωριό, τὸ ποταμάκι αὐτὸ γίνεται δεξαμενή, δπου στὸ μέσο οι καλαμιές πλέκουν νησάκια. Εκεῖ ζοῦν καὶ πληθαίνουν ἀγριόπα

Γιὰ τοῦτο ἔγραψα εἰς κοινὴν καὶ ἀπλῆν διάλεκτον εἰς τὴν ὥσπερ λαλοῦσι καὶ οἱ πλέον παιδευμένοι ἄνθρωποι τῆς πολιτείας, διταν βούλονται νὰ κάμουσι καὶ τὶς πλέον σοβαρὲς δουλείαις.

* * *

Κι ἀμέσως παρεμπρός ὁ Κυριακόπουλος μᾶς λέει μὲ τί μέθοδο τὸ κατόφερε γὰρ γράψει στὴ γλῶσσα τοῦ λαοῦ καὶ τὶς δισκολίες ποῦθορκε σ' αὐτὸν τὸν καινούριο ἀγῶνα. Αὐτὸ μᾶς ξηγάσει γιατὶ ἡ φόρμα τῆς γλώσσας του δὲν εἶναι ἀκόμα ὅσο πρέπει κανονικά καὶ θέλει πάστρεμα ἀπὸ πολλὰ νῦ καὶ σίγματα ὅπουναι περιττά ἢ ἀλλαγματικά σὲ πολλὰ γράμματα ποὺ τέχναρφε ὅπως τὰ βλέπουμε γιὰ τὸ μόνο λόγο ποὺ ἔτοι τοῦτος τὸ διάλεκτος ἡ ὄρθογραφικὴ παράδοση, ἐνῶ δίχως ἀμφιθολία στὸ διάλεκτον καὶ στὴν διαιρίδια ἡ τέχνης ἔργωνα διόλου ἡ τὰ ἐπρόφερεν διαφορετικὰ κατὰ ποὺ εἶχαν ἡ μαραθεῖ τέλεια στὸ στόμα τοῦ ἔθνους ἡ γίνει καινούριοι φτόγγοι μὲ τὸ ζετέλιγμα τῶν αἰώνων. Ἀπαράλλαγτα καθὼς οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Ἰγγλέζοι γράφουν τόσα ποὺ δὲν τὰ προφέρουν καὶ τόσα πάλις ὅπου διλλα γλέπει τὸ μάτι καὶ διλλα ἀκούει τ' αὐτό. Τὸν καημένο τὸν πρόμαχό μας! "Ἄν ξανάζουνε, θέλετε μὲ ἀπερίγραπτη, εὐχαρίστηση πῶς ἡ συνεργασία καὶ ἡ πρόθυμη συνεσφορά τόσω συγραφέων τὰ τελευταῖα δέκα ἡ εἰκόσι γράμματα πέτυχε νὰ νικήσει ὅλα τὰ ἐμπόδια καὶ νὰ μεριφύσει ἔνα πλάσμα τρυφερόκαρδο καὶ λυγιστὸ μὲ διπλούς ποὺ τὸν ἐλαγκάζοτον πηλὸς ἀσύουμος καὶ κατηγορημένος. Λέει λοιπὸν ἡ συγραφέας μας:

Καὶ εἰς αὐτὸν ἕγω τῆρα μεγαλωτάτην δυσκολίαν ἐπειδηκαὶ ἔστωντας ἡ ἀπλὴ Διάλεκτος πτωχὴ καὶ διλλήγη εἰς τοῦ λόγου τῆς, καὶ διὰ τοῦτο γεμάτη ἀπὸ λέξεις βάρβαρες, φράγκικες ἡ Τούρκικες, μεσο ἐφάνηκε πρέπει νὰ ζεφύγω, δισον ἐδυνήθηκα, καθέ βαρβαρισμὸν ἐποὺ δὲν συμφέρει εἰς τὴν ἔδικήν μας γλῶσσαν καὶ μαζὶ νὰ βαστῶ μακριὰ ἔκεινες τὶς ἐλληνικὲς λέξεις τές ὅποιες οἱ ἀπλοὶ ἀνθρώποι δὲν τές γροκνοῦσι. Μερικὲς φορές καὶ τὰ ἴδια ἐλληνικὰ λόγια ὅπου ἐμετατρέπονται τὰ ἔβαλα διεφθερμένα, καθὼς κοινῶς διεφθερμένα τὰ λαλεῖ ὁ λαός, φοβούμενος διτι βάζοντάς τα κατὰ τοὺς κανόνας τῆς γραμματικῆς τῆς ἐλληνικῆς μήπως καὶ ὁ λαός δὲν τὰ καταλαμβάνει. "Οστις δοκιμάσῃ νὰ γράψῃ τέτοιας λογῆς ἀπλᾶ ρωμαϊκα θέλει γνωρίσει πόσον εἶναι δισκολὸν νὰ λαλήσῃ μὲ διλλη τὴν πρεπούμενην εὐπρέπειαν.

Τὸ πρόσωπό του εἴτανε πλαύσιο σὲ χαμόγελα. "Οταν γ' ἔχουμε νὰ μιλάω, τὰ χείλια του ἀνοίγονται σὲνα χαμόγελο ταπεινούμηνη καὶ σοβαρότης. Δὲ γοῦ ἀντιμιλοῦσε, μὲ φάνονταν σὲ νῦθεις νὰ πῆ πῶς κι αὐτὸς καταλαβαίνει τὰ πρόφρατα, ἀλλὰ μὲ τὸ δικόνε του τρόπο. Ὁ Γερμολάτης τοῦ μιλοῦσε στὸν ἑνίκο, ἐνῷ ἡ Βλαδίμηρος τοῦ ἀποκρίνουμενταν τόσο εὐγενικὰ ποὺ καθέ διλλος βέβαια θέλλαζε ώφες.

— Μὰ τὰ δόντια σᾶς πονάνε, κάνω στὸ Βλαδίμηρο, κ' ἔχετε κοκονιλωμένο τὸ πρόσωπό σας;

— Εἶναι μιὰ δουλειὰ ποὺ ἔπαθα σὲ κυνῆγη, μοῦ ἀπολογήθηκε. Κάποιος φίλος, κυνηγὸς πρωτοβογαλτος, ἔρχεται μιὰ μέρα, μὲ βρίσκεται καὶ μοῦ λέει: «Μωρ' ξέρεις ποὺ θέθειλα νὰ ἴδω κι ἔγω τί θὰ πῆ κυνῆγη; Πάμε μαζί!»

— Ἐγώ, καθὼς καταλαβαίνετε, γιὰ νὰ μὴ τὸν κκοφανίσω, τὸν πῆρα μαζί μου ἀφοῦ πρώτα τοῦδωσα ἔνα τουφέκι. Ἀφοῦ περπατίσαμε κάμποσο, ἕγω κάθησα κάτου ἀπόνα δέντρο καὶ τοῦ λόγου του βάλτηκε καλὰ καὶ σώνει νὰ μὲ σημαδίη στὲ πρόσωπο. Τοῦλεγα, τοῦλεγα... Τίποτ' αὐτός. "Οσο ποὺ φεύγει ἡ τουφεκιὰ παίρνοντας μαζί της κ' ἔνα κομμάτι ἀπὸ τὸ πηγοῦν μου καθὼς καὶ τὸ μικρὸ δάχτυλο τοῦ δεξιοῦ μου χεριοῦ.

Φτέσαμε στὴ Λυσση. Ὁ Γερμολάτης κι ὁ Βλα-

* * *

Συμβουλεύει ἔπειτα τοὺς Ἑλληνιστάδες μὲ τρέπο γλυκομίλητο καὶ παιστικὸ νὰ πάφουν αὐτὸ τὸ γράψιμο τὸ ἀνωφέλεστο σὲ μιὰ γλῶσσα ποὺ ἀφίνει κουφὸ τὸ λαό, καὶ τοὺς λέει:

Τὸ ὀφελῆ τὸν Χριστιανὸν σὸν ἀμαθῆ νὰ διαβάσῃ τὸ βιβλίον σου ἡ νὰ ἀκούσῃ τὴν διδαχὴν σου διταν ἀφοῦ τὴν ἡκουσεν ἔμεινε νηστικὸς ὁστὲν καὶ πρὶν τὴν ἀκούσῃ... Αὐτὸ λέγω διὰ διὰ τὴν κατηγορήσω κανέναν, μόνον διατὶ διλήθεια μὲ ἀναγκάζει νὰ τὸ εἰπῶ. "Ἄν εἰς αὐτὴν σύρω καὶ τὴν γνώμην τῶν Ἑλληνιστῶν, θέλει τὸ ξήω διὰ μεγάλην μου χαράν καὶ παρηγρίαν.

Καὶ ὁ Κυριακόπουλος λοιπὸν ἀγωνίζεται σὰν κ' ἐμᾶς γιὰ τὴν Ἀλήθεια, γιὰ τὴν Ἰδέα ποθυμάξει νὰ ἰδεῖ καὶ τοὺς ἄλλους τῆς ἐποχῆς του νὰ γράφουν δημοτικὰ γιατὶ ἔτοι.

Θέλει δώσουσι καὶ τῆς Διαλέκτου τῆς ἔδικής μας περισσότερην καθηρότητα καὶ εὔπρεπειαν παρὰ διποὺ τὴν σήμερον ἔτι.

Δὲν ἔλπιζε ὅμως καὶ πολὺ νὰ φέρει τοὺς διλλους στὴ νερά του καὶ προσθέτει σκέψεως σταθερὰ καὶ ησυχία.

"Ἄν μὲ δίλον τοῦτο αὐτοὶ μένουσιν εἰς τὴν πρώτην τους γνώμην ἕγω μὲ τὴν εὐχήν των μένω μὲ τὸν Αὐγουστῖνον εἰς τὴν ἔδικήν μου, λέγοντας ως εἶπεν αὐτὸς ὁ Ἀγιος «Καλλίτερον εἶναι νὰ μᾶς κατηγοροῦσιν οἱ γραμματικοὶ παρὰ νὰ μὴ μᾶς ἀγροκούσιν οἱ λαοί».

Στὴν ἔδομον ἀπὸ τὶς ὄχτια σελίδες ποὺ πιάνει τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας λέει:

Λοιπὸν διτις γράψει διὰ τεὺς σοφοὺς φιλομαθεῖς καὶ τελείους σπουδαίους ἀς λαλεῖ μὲ ύψηλότητα, μὲ τσφίαν ἀς διμιλῇ ἐλληνικά, λατινικά, καὶ ὅποιαν ἀλλήν διάλεκτον ἔξενερει κατὰ ποὺ τοῦ ἀρέσει· ἀλλὰ ἕγω διποὺ γράφω διὰ τοὺς ἀπλοὺς καὶ ἀμαθεῖς χριστιανοὺς πρέπει νὰ διμιλῶ μὲ τὴν ἀπλὴν διάλεκτον διποὺ αὐτοὶ γροικοῦσι δχι νὰ τοὺς «γαργαλίζω τὴν ἀκοήν (μὲ διαλεκτὰ λόγια) καὶ νὰ τοὺς κάμω νὰ ἀποστρέψωσι τὴν ἀκοήν ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν», ἀλλὰ εἰς τὸ νὰ τοὺς φωτίσω τὸν γεῦν καὶ νὰ

δίμηρος πήγανε νὰ βροῦνε ἔναν κάποιο Σούτσοκ, ποὺχ ἔνα πριάζει. Πήγα νὰ τοὺς σμίξω στὸ κοινωνὶα ποὺ ἀγκαλιάζει τὴν ἐκκλησιά. Καθὼς τέρερνα γύρα, παρατήρησα ἔνα κομμάτι κολώνας, μακρισμένο ἀπὸ τὸν καιρό. Στὴ μιὰ μεριά ἔδιαβασα τοῦτη τὴν γαλλικὴ ἐπιγραφή: «Cil cil Θεοφίλε Ηενι, ευωιε διε Βλαυγι. Στὴν ἄλλη πλευρὴ ἔτανε χαραγμένα ρούσσικα: «Ενθάδε ἀναπαύεται τὸ σῶμα τοῦ κόμητος δὲ-βλανζ, γάλλου τὸ γένος, γενηθέντος τῷ 1737 καὶ τὸ πνεῦμα τῷ Κυρίῳ παραδόσαντος τῷ 1799 ἐν ἡλικίᾳ 62 ἑτῶν».

Στὴν τρίτη πλευρά· — Αἰωνία ἡ μνήμη αὐτοῦ. Καὶ στὴν τέταρτη, φράσεις φουσκωμένες λέγανε πῶς διὰ κόντες ντε-Μπλανζ, ἀφοῦ τὸν ζορίσανε ἀπὸ τὴν πατρίδα του οἱ τύραννοι, πῆγε πρόσφυγας στὴ Ρουσσία, καὶ πῶς είχε ἀφιερώσει τὴν ζωὴν του στὴ μόρφωση τῆς νεολαίας.

Βιθιστηκαὶ μὲ μελέτη κοντὰ σ' αὐτὸν τὸν τάρο γιὰ λίγη ὥρα, διταν διεργαστικοὶ καὶ διεργαστικοὶ γυρίσανε μαζὶ μὲ τὸ Σούτσοκ. Ετούτος θὰ εἴτανε τὸ λιγύτερο 60 χρονῶν καὶ μοῦ φάνηκε σὲ ντεβαρόνης ἀπόστρατος. Βάδιζε ξυπόλυτος καὶ τὰ ρούχα του μαρτυρούσανε ἀρχετὴ κακομοιριά.

— Εχεις λοιπὸν πριάρι; τοῦ κάνω.

— Ναισκε, μοῦ ἀπολογιέται μὲ χαμηλή καὶ

τοὺς παρακινήσω τὴν θέλησιν καὶ νὰ τοὺς θερμάνω τὴν καρδίαν... Ἡ δύναμις λοιπὸν αὐτοῦ τοῦ λόγου πρέπει νὰ λάμψῃ εἰς τὰ συγγράμματα ἐκείνων ὃπου διμιλοῦσιν ἡ γράφουσι διὰ τὴν Θεὸν καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν, καὶ δχι ἡ γραμματικὴ καὶ ἡ ἀνθρωπίνη τέγγη.

Λόγια, χυρόπωρο 1905

ΛΑΖΑΡΟΣ ΒΕΛΕΛΗΣ

ΑΠΟ ΝΑ ΧΟΡΟ ΠΑΙΔΙΩΝ

Στὴν Εὐγενικὴ Κυρία Δ. Πετροκόκινου

Καταμεδίστη στὴ σάλα τὴ φωτολουσμένη,

Οι χάρες ἀγκαλιάζονται ἀδερφικά·

Σὰ νὰ σοκαλάζονται καὶ οἱ τρεῖς, καὶ ξαφνισμένη· Ἡ καθημιά ωγχει τριγύρω τὴ ματά.

Παιδοῦλα μᾶσπορη φορεσιὰ, χεροπιασμένη

Μάγδροι καπτανόμαλλο γλυκομίλη·

Παρέκει πορασιὰ σὰν κάτι τὰ προσμένη

Τὴ μελφδια τῶν δογάρων ἀγροικῆ.

Κί ὅπως ἀγνάντια, πρὸς στὴ γῆ ὁ ρυθμὸς κυλάει
Τοῦ πελάγου τὰ κύματα, καὶ μῆδα
Μέσ' στὸ περβόλι πάθε λούσιοδο σκορπάει,

Ἐτοι, παιδιῶν πορμάτια στὴ φωτοπλημμύρα

Γοογοσαλένοτας μὲ τὸ ρυθμὸ ταιριάζονται.

Καὶ τὰ χειλάκια εἶναι σὰν ἀνθία ποῦ εὐωδιάζονται.

ΛΕΑΝΤΡΟΣ Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ.

Κάπιος εἴπε τοῦ Διογένη ὅτι εἶναι βλάκας· καὶ κεῖνος τοῦ ἀπάντησε:

— Βλάκας δὲν εἴμαι, μὲ δὲν ἔγω καὶ τὸ ἔδιο μυαλό μὲ σένα.

Βλέποντας ὁ Διογένης τοὺς Μεγαρίτες νὰ χτίζουν γύρω στὴν πολιτεία τους μεγάλα τειχικὰ τοὺς εἴπε:</

Ο 'ΝΟΥΜΑΣ'

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Γιά την 'Ελλάδα άρ. 10.—Γιά την 'Εξωτερικό φρ. κρ. 10
20 λεφτά το φύλλο λεφτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στά κιβώτια της Ηλατείας Συντρομάτος, 'Ομόνοιας, 'Υπουργείου Οικονομικῶν Σταθμοῦ Τροχιόδρομου ('Οικοδασιατρεῖο), Σταθμοῦ ύπογειου Σιδερόδρομου ('Ομόνοια), στὸ καπνοπωλεῖο Μανωλάκακη (Ηλατεία Στουγνάρα, 'Εξάρχεια), στὸ βιβλιοπωλεῖο 'Εστίας Γ. Κολάρου.

Στὸν Πειραιᾶ: Καπνοπωλεῖο Γ. Ξηροῦ, δδ. Βουλιάνας άρ. 1, συμὰ στὸν Τρούμπα.

'Η συντρομή πλεονεκτεῖ μπροστά κ' εἶναι ἐνός χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΜΑΤΑ

ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΜΕ

νὰ ξεχάσουμε ἔνα ἔξοχο ἄρθρο, γιομάτο ζωὴ καὶ νεῦρα, ποὺ δημοσίεψε ὁ Σταθόπουλος τὴν περασμένη Παρασκευὴ στὴν «Ἀκρόπολη», τακονοριὰ δυνατῆ, κι δχι ἄρθρο συνηθισμένο, ἀπὸ κεῖνες ποὺ ξέρει νὰ δίνει μὲ τόση μαστοριὰ δι πρωτοτυπώτατος καὶ παραπολὺ Ρωμίδος χρονογράφος. Τὸ ἄρθρο αὐτό, ποὺ ἔπρεπε νὰ τὸ διαβάσουν καὶ νὰ τὸ νιώσουν δλ' οἱ Ρωμιοὶ πέρα πέρα, γιὰ νὰ ξυπνήσουν ἐπιτέλους καὶ νὰ καμαρώσουν τὴν πακομοιούρα τους, εἶναι καθρέφτης κρουνταλένιος τῆς πολιτικῆς παλαιωπαῖς μας, καθρέφτης πελώριος ποὺ τάξει νὰ στηλωθεῖ στὴν ἀψιλότερη βουνοκορφή τῆς 'Ελλάδας γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ καθρεφτιστοῦμε δλοὶ μας μέσα στὸ καθαρὸ καὶ διάφανο γναλί του.

'Ο βουλευτής Φωτήλας «προσεκχώρισε», δη λώθηκε δηλ στὸ Θεοτοκικὸ κόμμα. Νά τὸ σπουδαῖο γεγονός ποὺ ἥλεχτοις τὴν πέντα

— "Οχι, ἀποκρίθηκεν δ Σούτσοκ ποὺ ξυπνοῦσε καὶ φαίνονταν σὰν τρομασμένος, μὰ εἶναι ἔνα κακὸ χορτάρια πυκνὰ καὶ βεῦρος στὸν πάτο. 'Επειτα, θλέπεις, ἔχουμε καὶ τὶς τρούπες...

— Τότες λοιπὸν δὲ μποροῦμε νὰ τραβήξμε κουπί, κάνει δ Βλαδίμηρος.

— 'Αμ' κουπὶ καὶ πριάρι δὲν πάει. Τὸ πριάρι τὸ σπρώχνουνε. Θέρτω κι ἑγώ μαζί, ἔχω μιὰ φουρκάτα. Μποροῦμε νὰ πάρουμε κ' ἔνα φτυάρι.

— Ναι, μὰ τὸ φτυάρι δὲ θὰ φτάνῃ σ' ὅλες τὶς μεριές ὡς στὸν πάτο, παρατήρησε δ Βλαδίμηρος.

— Δίκιο ἔχεις, δὲ μᾶς εἶναι χρειαζόμενο, ἀπολογήθηκε δ Σούτσοκ.

'Οσο νὰ περάσῃ ἡ ώρα, κάθησα πάνω σ' ἔναν τέφρο κι δ Βλαδίμηρος κάθησε κι αὐτός, μὰ μὲ σεβησμὸ καὶ λιγάκι παράμερα. 'Ο Σούτσοκ ἔμεινε ὄρθιος, μὲ τὸ κεφάλι κρεμασμένο μπροστά καὶ τὰ χέρια πίσω, ὅπως συνειθίζουμε οἱ Ρούσσοι περέτες.

— Κάνεις πολὺν καιρὸ τὸν φάρξ;

— 'Εφτά χρόνια τώρα, ἀποκρίθηκε μὲ έφρος φχαριστήμένου ἀνθούσου

— Καὶ πρωτήτερη, τὶ δουλειὰ ἔκανες;

— Εἴμουν ἀμαζέζ.

— Διὲ σ' ἔρεστ' κύτη ἡ δουλειὰ καὶ τὴν ἔλλαζες;

τὸν Σταθόπουλον. Σπουδαῖο γεγονός, σπουδαῖτο. Κουνήθηκε ἀπὸ τὴν θέση της καὶ περιπάτησε μιὰ μονάδα. Καὶ πῆγε ἀπὸ τὴν μιὰ γραμμὴ στὴν ἄλλη. Θῦμα! Νά κουνιοῦνται κ' οἱ μονάδες στὸ Ρωμαῖκο! Μόνον οἱ ἀνθρώποι δὲν κουνιοῦνται. Κι δ Φωτήλας κουνήθηκε γιατ' εἶναι βουλευτής. 'Αροῦστε πῶς ἔγινε αὐτὸ τὸ θῦμα. Μᾶς τὸ ξηγάφει ὁ Σταθόπουλος. 'Αντάμωσε, λέει, δ Μπουφίδης τὸ Φωτήλα καὶ τοῦ εἶπε.

— 'Ο Ράλλης δὲ σᾶς κάνει τὰ ρουσφέτια σας. 'Ο Ράλλης νομίζει πῶς τοῦ φτάνει ἡ Βασιλικὴ εὑνοία. 'Ερχεσαι μὲ μᾶς;

— Θὰ μοῦ διορίσετε τὸν "Άλφα νομάρχη"; — Ναι! — Καὶ τὸν Βῆτα ἔφορο; — Ναι! — Καὶ τὸν Δέλτα ταμία; — Μὰ αὐτὸς εἶναι πλέοντης! Κλέφτης, ξεκλέφτης, πρέπει νὰ διοριστεῖ! — Ναι! — Καὶ τὸ Θήτα γυμνασιάρχη; — Ναι! — Καὶ τὸν Κάππα διευδυντὴ τοῦ Ταχυδρομείου; — Ναι! — Καὶ θὰ βγάλετε τὸ Χῆνα ἀπὸ τὴν φυλακή; — Ναι! — Καὶ θὰ βάλετε τὸ δεσπότη τῆς ἐπαρχίας μον στὴ φυλακή; — Ναι! — Καὶ... καὶ... καὶ... — Ναι!.. ναι!.. ναι!.. — "Ερχουμαι!.. — Σιδεροκέφαλος!..

— Ετοί συγκρατεῖται τὸ κόμμα, μὰ κ' ἔται ἀποξεβιδώνεται τὸ Ρωμαῖκο. Ψέματα; Λὲν είμαστε λαδούς, λέει δ Σταθόπουλος, είμαστε βατράχια ποὺ γαλβανίζμαστε. «Βάτραχος ἔργατης, βάτραχος χασάπης, μανάβης, μαραγκός, ἐκλογεύεις! Ποὺ κλωτσάει δταν δ Πάλλης λέει «Θυμήσου με, Κύριε!» καὶ μένει σὰν ἄγαλμα δταν Εὐαγγέλιο καὶ Λευτεριά εἶναι γνωστὰ στὴν Κίρα καὶ στὴ Δαχομένη, μὰ δχι στὴν 'Ελλάδα, δπον, ἄδηλε πολίτη, πήγαινε ἄν ἔχεις δίκιο νὰ τὸ βρεῖς, ἄ δὲν είσαι δοῦλος ἐνδὲ ἀπ' αὐτούς, δοῦλος, χτῆνος, πράμα ἄψυχο. 'Ως κάτι ποὺ ὑπάρχει δὲν είσαι παρὰ ἔνα κομάτι μολύβι ποὺ λέγεται ψῆφος. Σ' ἔχει στὴν ταύπη τον δ Φωτήλας, δ Καρτάλης ἢ δ Πλατούτσας! "Α συφώνησε αὐτὸς μὲ τὸ Μπουφίδη, θὰ σ' ἀφήσουν ἥσυχο ἔνα δυν δρόμια. "Αν δχι, είσαι μολύβι ἄχρηστο σὲ ἔνεο μεταλλεῖο. Θὰ πατηθεῖς, θὰ κυλιστεῖς στὴ λάσπη, θὰ χαθεῖς, θάτιμαστεῖς, θὰ μουντζουρωθεῖς. Τὰ μέταλλα δὲν ἔχουν ψυχή. Λὲν μπορεῖς νὰ παραπονεθεῖς. Θέλεις νὰ παραπονεθεῖς; Γίνε ἀνθρώπος!..»

— Καλὰ τὰ λές, Σταθόπουλε, γειά σου! Μὰ σὰ δύσκολο μᾶς φαίνεται, μὰ καὶ κατάτησε δ Ρωμίδος ἀπὸ μολύβι ἄνθρωπος. Πάντα μολυβένιος ἀπ-

θρωπάκος θάναι ποὺ θὰ παῖζουνε μὲ δαῦτον οἱ κοινοβούλευτικὲς φονοφετοφαγάνες του, καθὼς παῖζουν τὰ παιδιά μὲ τὰ μολυβένια στρατιωτάκια.

ΦΙΛΟΣ

ἀγαπητούένος καὶ δικλεχτὸς συνεργάτης μας, δ Αἰσηνός Δεβάρης, παληνάρι μὲ μόρφωση, μὲ γχρυτήρια καὶ μ' ἄγιο ωντατούσιο γιὰ τὴν Ιδέα, φεύγει γιὰ τὴν 'Αμερική. Πάσιει καὶ κάπου σὲν 'Απόστολος, νὰ ποῦμε, τῆς Ιδέας νὰ φωτίσει μὲ τὸ λόγο καὶ μὲ τὴν πέννη τοὺς δίκους μας, που βρέποντας τὰ πράματα τῆς πατρίδας τους ἀπὸ μακριὰ εἶναι: ζεσκλαδωμένοι ἀπὸ τὴν πρόληψη κ' ἔστι μποροῦνε εύκολωτέρα νὰ καλοδεχτεῖν τὴν 'Αλήθεια.

— Ο Δεβάρης μοναχός του τὴν σκέψην καὶ μοναχός του τὴν ἀποφάσισην τὴν ἄγια αὐτὴ «ἐποδημία», γιατ' εἶναι ἀπὸ τοὺς ζωντανοὺς ἀνθρώπους που ἔννοεις νὰ σπρώχγουν τὸν ἄγιονα μπροστά ὅποι μὲ κούφια λόγια, ἀλλὰ μὲ ἔργα τέτιοι θεραποστόλοι μᾶς χρειάζονται, καὶ νὰ πού δ Αἰσηνός κανει τὴν ἀρχὴν καὶ ἀνοίγει καινούριο δρόμο στὸν ἄγιονα μας— στὸν ἄγιονα γιὰ τὴν 'Αλήθεια.

— Πώς θὰ πετύχει δ Αἰσηνός, τὸ θαρροῦντο ζέσταιο. "Εχουμε τόση πεποίθηση στὸν τύπο γχρυτήρια του καὶ στὴ δραστηριότητα του ὅπτε ἀπὸ τῷ πόρῳ θεραποτοῦμε τὴν νίκην του. «Πηγκίνο, μᾶς ἔγραψε, στὴν 'Αμερική γιὰ νὰ πετύχω». Καὶ τὸ πιστεύουμε, γιατὶ οὔτε θάρρος τοῦ λείπει; οὔτε πεισμα, οὔτε δύναμη. Βέβαια οἱ ἄγιοι: Ρωμιοί μᾶς που ἔπ' τὸ πρώτο θάκυς τὸ βρέδι μόνο τὸ Ράλλη τους καὶ τὸ Θεοτόκη τους φέρονται, θὰ γελάνε ποὺ βρίσκουνται ἀνέμεσά τους κι ἀνθρώποι, σὲν τὸ Δεβάρη, νὰ ωντατίζονται μὲ πράκτητα ἀλωσθιόλου δέω ἀπὸ τὴν πολιτικὴ κι ἀπὸ τὸ κόρτε τοῦ Κεντρικοῦ ταμείου. Θὰ γελάνε μὲ τους τέτιους, μὲ καὶ τὰ σαλιγγάρια τοῦ μήσου τραγουδοῦσαν στὸν σπίτι τους καιγότανε. Οι Δεβάρηδες κλαίνε μὲ τὰ γέλια τους καὶ τραβάνε μπροστά. Νὲ δὲ κ' ὡρὰ νὰ λογαριάσουν τους χαροκόπους σαλιγγάρους! 'Όποιος μπαίνει δλόφυγα στὸν ἄγιον τῆς 'Αλήθειας δὲ λογαριάζει γέλια καὶ δὲ γιαρετιέται μὲ τὴν 'Απογοήτεψη. Ηεριφράνει τὰ πρώτα, κι ἀπαντήσει τὴ δεύτερη στὴ στρατα του τῆς γυρήζει τὴν πλάτη του. 'Ο Δεβάρης τίτικ ἀπόφαση ἔχει καὶ θὰν τὸ δεῖτε.

— Είσουνα ἀπὸ μικρὸ παιδί ἀμαζέζ;

— "Οχι. Γίνοκκα ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ δούλεψε στὸν Σέργκουει Σέργκονείτο. Πρωτήτερη είρουνα μάγερας, ὅχι: θύμα στὴν πόλη, στὴν έξοχὴ πάντα.

— Πότε γίνηκες μάγερας;

— "Οντας δούλεψα στὸ θεὶο τοῦ Σέργκουει Σέργκονείτο, τὸ Θανάση Νεφεντίτο, πούχε σχερσάσει τὴν Λυσόη καὶ τοῦ τὴν ἔφησε κληρονομιά.

— "Α! 'Ο Θανάσης Νεφεντίτο σᾶς γέρασε:

— Απὸ τὴν Τατταίνα Βασιλέενκα.

— Ποιὸ είναι τὸ ζληθινό σου δνομα;

— Κοσμάς.

— Κ' ἔμεινες πολὺν καιρὸ μάγερας;

— "Οχι, είμουν καὶ ηθοποιός μὲρος.

— Πώς γίνεται κύτο τὸ πράκτη...

— Μάλιστα! Κατὰ ποὺ σου λέω, ἀφεντικό.

— Η κυρία μας εἶχε κάρει ἔνα θέατρο. Μοῦ δώσκων τὸ λοιπὸν νὰ βάλω καὶ τὸ θμορφό φρέμεντα. Πότε περπατοῦσα, πότε στεκόμουνα ὅθες κ' ἔλεγχα δις μού μαθαίνωνται. Μιχ μέρικες ἔκανα τὸ στραθό, καὶ μού βάλλων μπλέιλα κάτου ἀπὸ τὰ ματοφύλλα γ

ΝΑ ΚΑΜΑΡΩΝΟΥΜΕ

για τις μεγάλες τιμές που κάνει σήμερα τό περίφανο Έγγλεζικό Έθνος στό Βασιλιά μας. Νά καμαρώνουμε, και πολὺ μάλιστα. Μά νά συλλογιστούμε και κάτι όλλο. Νά συλλογιστούμε πώς θταν πήγε ο Φερδινάνδος στή Γελλία έγινε κάπια κουβέντα στά επίσημα δεῖπνα και σε κάθε επίσημη υποδοχή και για τόν «ένδρει» Βουργάρικο λαό και Φραντζέζικα λαριγγιά, επίσημα πάντα, ζητωκραγάσσανε για τήν πρόσδοτον και για τό μέλλον του.

Νά τά συλλογιστούμε αύτά και, χωρίς νά λιγοστέψουμε τή γαρά μας για τήν υποδοχή τού Βασιλιά μας στήν Αγγλία, νά κοιτάξουμε νά γίνουμε μάρα μέρα και μετίς άξιοι νά τιμούμαστε πλατά στό Βασιλιά μας, καθώς τιμηθήκανε οι Βουργάριοι πλάτι στον Ήγειρόν τους.

ANTI

νά λυθεῖ, περισσότερο υπερβείεται τό ζήτημα τής έδρας τής Γενικής Παθολογίας. Η Γιατρική Σκολή έκλεξε καθηγητή τό Λιθιεράτο, μά τό Υπουργείο δισκολεύεται νά παραδεχτεί τήν έκλογή, δηλ. γιατί ο Λιθιεράτος δὲν έχει τά προσόντα, μά γιατί — κ' έδω είναι ο κόμπος — κ' οι όλοι ιποψήφιοι έχουν τά προφρεσόντα τους.

Νά λ. χ. έ Σακόραφος έχει τήν υποστήριξη τού υπουργού Μπουντούρη, που ζυγιαζει αύτή μέ δέκα τόμους πρωτότυπα συγράμματα. Ο Αστυνομίας έχει τήν υποστήριξη τού Υπουργού Ντεκτηγιάννη — άλλο σύγραμμα αύτό στεφανωμένο κι όπό τή Γαλλική Ακαδημία. Ο Τριανταφυλλάκος, άδερφό πούκανε δύο τρεις φορές υπουργός κ' είναι και φίλος στενός τού Ζαΐμη — σύγραμμα κι αύτό, νά πούμε, πούχει τήν επιστημονική άξια του.

«Έχει τέτοια συγγράμματα ο Λιθιεράτος;» Άν έχει, θά γίνει καθηγητής και μή τόν νοιάζει. «Ά δὲν έχει, θά καθίσει στή Γένουν κι ής φασκελώνει νύχτα μέρα γεροπόδαρα τό Έθνος μας Πανεπιστήμιο.

Η ΡΟΥΣΙΚΗ

Ιδέα βάρφηκε και μέ αίμα Ρωμαϊκό. Καθώς μές γράφουν, ένας δικός μας, ο Κωσταντινίδης, φοιτητής στό Πανεπιστήμιο τού Χάρκοβου, γνωρείστηκε αύτό τούς Κοζάκους γιατί είχε κι αύτός άνακτευτεί μέ τούς έπαναστάτες. Μά κι ο συνεργάτης μας Μιχά-

- «Οχι δα! Εσύ γύμναζες τά σκυλιά;
- Μά ναι, όπως σου τά λέω. Μικρά μέρα επεις' αύτό τάλογο, τό ζωρ πληγώθηκε και κόντεψε κ' έγω νά γένω τριμματα. Τότες, για τιμωρία μέ βαλανε σ' ένδη τσαγγάρη.
- Γιά μαθητή; Μά θά είσουνα πιά μεγάλος.
- Είμουνα είκοσιπέντε χρονών, θαρρώ.
- Και πότ' έμαθες τή μαχηρική;
- Αύτό δέ μαθαίνεται. Όλες οι γυναικες τήν ξέρουνε μόνες τους, άποκριθηκε ο Σούτσοκ σηκώντας ψηλά τό κιτρινομένο και καταζαρωμένο κεραμίδι του.
- Καψο-Κασμά! Και τί δὲν είδες στή ζωή σου! Και τί κάνεις τώρα, όχρο δὲν είναι φέρια στό ποτέ;
- Δέν έχω, πατεράκη μου, κανένα παράπονο. Ο Αντέας Πουπέρος, ένας γέροντας σάν κ' έμε βρήκε δουλειά στή φάμπτωκ τού ζαρτιού...
- Είσαι παντορέμένος;
- «Οχι, ποτές δὲν παντρεύτηκα. Ή Τατσιάνα Βασιλένηα δὲν τό θήθει. Όντας κανένας τής ζητούσε τήν ζδεια νά παντρευτή, άποκρινονταν: «Ο Θεός μέ φύλαξε κ' έμενα κορίτσι, έγω. Τί ίδέα τούς κατεβαίνει αύτουνόνε και δέ θέλουνε νά κάμουνε σάν κ' έμει!»

λης Λυκιαρδόπουλος λίγο άκρομα και θά πήγανε νάνταρωσει τόν άμοιρο Κωσταντινίδη, άλλα πρόφτασε και γλύτωσε μέ μια δυό Κοζάκικες κηνοτιές και μέ μια σπαθική Ρούσουσσα άστυφύλακα.

Εστηκώνουμε αύτό τό γράμμα του λίγες άραδες χρονετά έκφραστικές. «Σάς γράφω δυό λόγια μέ δυσκολία γιατί κ' έγω έχυσα τό αίμα μου αύτές τίς μέρες για τή Ρουσική Ιδέα. Στίς 16 τού Σεπτέμβρη κει που περνοῦσα στίς 5 192—6 τό βράδι μέ τήν θυμέλη αύτό ένα δρόμο τής Μόσκας, χωρίς νά περάσω κανένα, φυγτήκανε κατά πάνου μου δυό Κοζάκικες Κεζάκος, που στεκόντουσαν καταμεστίς στό δρόμο, μέ κατεβάσσουντες αύτό τ' άμαξης και μέ άρχιντανε στίς κηνοτιές. Στήν ώρα πάνου φτάνει τρέχοντας κ' ένας Ρούσος άστυφύλακας και μού τρεβάσει μια σπαθική στό νόμο. Καλά που φορούσα χοντρό πανωφόρι και πρόφταξα νά σηκώσω τό γιαντ μου μέ τήν πρώτη κηνοτιά, άλλιστικα θά πήγαινα κ' έγω μέ τίς τόσες χιλιάδες που πάνε κάθε μέρα.»

Ο φίλος μας Λυκιαρδόπουλος χάσε τάξει πώς θά περιγράψει στό «Νουμέ» τίς φοβερές αύτές ημέρες τής Ρουσικής, σά γίνει τό γέρι του.

ΘΑ ΣΗΚΩΘΕΙ

μικρά μέρα, λίστε, κ' έδω ο Λαός, σά στή Ρουσική σημερική, για νά πάρει τίς Συνταγματικές έλευθερίες που του κλέψουν. Κατί τό λέει αύτό ο κ. Στ. Δραγούμης, μόνο και μόνο γιατί η Βουλή δὲν ένοψε τήν πρώτη τού Νοέμβρη, που διατάξει τό Σύνταγμα, μά θένοζει δέκα είκοσι μέρες άργότερα.

Τό Σύνταγμα λοιπόν τσκλαπατίεται — σά νά τανε ή πρώτη φορά που τό παθάνει τό έρημο! — και πρέπει νάδεράξουμε στή χέρια τή ντουρέπεικ. Καλέ, δέ βαριόσαστε! Λόγια, λόγια, λόγια, που λέει κι ο Χάμλετ, και μέ τή λόγια δέ βαρουντας τ' αύγα.

Μικρά φορά στή Θεόκριτος σημάνοντας κάπιο δασκάλο, που δέ διδάχαε σωστά, του είπε:

- Γιατί δέ διδάχυες και γεωμετρία;
- Μά δὲν ξέρω, άπαντησεν ο δάσκαλος;
- Και τί έχει νά κάμη; Άφοι μήπως τάχα ξέρης και νά διαβάζης;

— Θέζγις μιστό, λογικώ;

— «Οχι, πατερούλη μου, μού δίνουνε μονάχα μικρούς φαί, όλο δλο... Μά δὲν έχω παραπόνο. Κείνη, τή στιγμή ο Γερμολάχη γύρισε.

— Ετοιμό τό πριάρι, κάνεις απότομα και σύ, πρόστεσσε μιλώντας στό γέροντα, ζει νά πάρης μικρούς φουρκάτων.

— Σ' άληγη αύτή τήν κηνούντα ο Βλαδίμηρος δέν επαίψει νά κοιτάζη μέ ψυχοπονία τό Σούτσοκ.

— Τί θλάκας! μού λέει καθίσις μέ πλησίασε.

— «Ο, τι μάς λέει δέν είν' άληγες. Πώς μπορεί ένας τέτοιος χωριάτης νά είται μικρά φορά ντερόσης; Τί καυχησάρης! Δέν είναι έξιος τής καλοσύνης που τού δείξατες.

— Άφοι άφηκαμε τά σκυλιά στόν άμαξη, που τάκλειτε μέσα σέ μιαν έζυπτα (καλύβα), μπήκαμε μέσα στό πριάρι. Είμαστε λιγάκι στενοχωρεμένοι, μά στό κυνήγι δέν μπορεί ν' απαίτη κανείς και πολλά κόμμαδα. Ο Σούτσοκ πίσω-πίσω έσπρωγγε τό πριάρι, έγω είμουνα καθισμένος στό μέσο, σέ μια σανίδα, πλάκι μέ τό Βλαδίμηρο και στήν πλώρη στέκουνταν ο Γερμολάχης.

Δέν είχαμε άλλαργέψει πολύ αύτό τήν ζήτη και τό νερό, μέσες πήγανε ώς στή στραγάκεια. Ο Γερμολάχης δέν πέτυχε στήν καντική πισκευή, που έκα-

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟΥ

Γ'.
Σε οπολη, 30-10-05

'Αγαπητέ μου Γιάννη,

Κατί πρὶ νά μοῦ τό γράψης τό μάγιενα πᾶς ήμελες νά μάθης ποῦ πήγα και τί είδα έκει ποῦ πήγα. Κατί τώρα ποῦ γράφεις και μέ φωτάς, μόνις τολμῶ νά σου προσφέρω τή λυγή και δνούσαι αύτή μου οδύσσεια, ποῦ δηλ. δηλ. έχει νά σου δείξη, άφοι αύτό έντα το μογανό γρωφό πέρασα, μά είταρε ινέτη, και πηγαίνοντας και γυρίσατας, ώστε μήτ' αύτό δείχνεια. Ισα στό ηγού μου τραβάησα, τραπάθηκα στήν είδηση νά πάρει έξοχη τήν τάση μου πάρω μερικά χωριά και νά τά φάω και τά πισ. Μά Αλγοντος μήτρας, έβραζε ή κύριος διπό τήρη κάφα. Καλονάθιοι λειτού στ' αγριπέντρο μου τάκρογάλι, και σή δεν είχα κουβέντες μέ τούς δικούς μου. Ή σή δεν έκαμπα σηεξη νά δεκαίσω μίτιστε διαλεγτά καλημάτα ή έγχωριοισμένες συνές, έβραυα μέ τή βάρκα και φίρενα. Ψάρευα, ελλα; Άλε βαριέπαι! Ρωμιούνη σωσιή κ' έπει πέρα. Ρουθούτη φωτιού δέν αφήκε δυναμίτης. Τραγική δρημάτια, ίντος και μέστοι πελάγουν τή βάθια! Έτοι, φίλε μου, κι ο άλλος ο δυναμίτης—ιό τυχοδιωχτικό τό πάθος τού Ρωμιού, —ρημάζει άλογόντη τόπο, άφοι διν άπο μηνια μεριδασι μετανέστησε παραπάνω μέ τής καραβίας για παινούριον κατηγορίας. Τά παίδια δέν είταρε. Έρα δημας παραπήρησα ποῦ είλα και παλιό και παινούριο, ποῦ είταν, είλα και θάνατο πάντα. Τήρη άμορφα και τήρη ξυπνάδα τῶν κοριτσιών ποῦ παραπέντες την έκαμπες σηεξη τήν πάρηση τήν νύφη. Αξαδέρφες μου κι ανηγνιές καθώς είταν, τής φίλησα δίεσ. Ή παθημά τους, ένα ποτήρι γερά. Τίς φίλησα, και τούς

με. Μά δι κατρός είτανε άμορφος και ή δεξαμενή γαλάνια κι έτοι δέν τό πολυπροσέξαμε.

Είχε πετή τήν άληγεια ο Σούτσοκ. Καθε φορά που στάκωνε πάνω τήν μακριά του φουρκάτων, οι πρόστινες πλεξίδες ποῦ τήν περιτύλιγαν μέσα δείχνανε πώς τό βυθό τής δεξαμενής είτανε στρωμένο μέ κάθε λογής χορτάρια. Τή κλώνια αύτό τή νούφαρχ και τή νεροκρίνη μέσα μπούδιζεν μά προχωρέσσουμε, πλέκοντας πλατυά-πλατυά πλευράτικ άλγυρα μας. Επιτέλους δημας φτάσαμε στά νησάκια και τό κυνήγι έρχηντος.

Ένας γενικός πανικός έπιασε άλες τίς πάππιες.

Καθώς φανήκαμε, έτοι απότομα πετάξανε μέσες μάζι με ταφαχή μεγάλη. Σε κάθε τουφεκι

ΑΠΟΒΡΑΔΑ

Ο ΓΚΙΩΝΗΣ

«...Και πάντα κάτι θέλω να φέσαι...

Μέσ' την άκινητη έφυμα,
ποῦ δέντρο, καὶ μαὶ γυαλό^δ
δύνως ἔχει πάρει,
κι' αὐτάρω αμύλητο, μουγγό^σ
στοῦ οδυσσανοῦ τὸν διμφαλό^δ
ἔστιθη τὸ φεγγάρι—
μόνο κοῦ γκιώνη ἡ λιανί^λ
—σὰν κάτι νὰ πεθαίνῃ—
λιαὶ διοδηλιμένη...

Κ' ἔνας διαβάτης, ποῦ περιηρ
σὰν ήσοις σιδ φεγγάρι,
μέσ' την άκινητη έφυμα,
ποῦ δέντρο, καὶ μαὶ γυαλό^δ
δύνως ἔχει πάρει—
κοιτῶντας γύρω τὴν έριαν
μὲ σύλλοες φωτέει:
— Ιοῦ γκιώνη ἡ θύμερη λιανί^λ
μέσα σ' αὐτή τῇ σιγαλιά
τί τάχα νὰ ζητάῃ;...

Επίνινα 1905

ΕΥΑΝΘΙΑ ΧΑΤΖΗ

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

«Η πρώτη τοῦ Βασιλικοῦ.

Η Βασιλεύει τῆς Αλικαρνασσοῦ 'Αρτεμισία ἐρωτεύεται τὸν 'Ελληνα γλύπτη Δικράνο ποῦ αἰχ-μάλωτο ἔφερε· μαζὶ τῆς ἀπ' τὴν Σχιλαρίνα. 'Έκεῖνος δὲν ἔρεις τίποτα ἀκόμα ἀπ' τὴν ἀγάπη της κι' ἀνύποπτος θύμεινε γιὰ νὰ τελειώσῃ τὸ γρηγορότερο τὸν ἀνδριάντα της. Στὸ μεταξὺ φτάνειν δέ γέρο πατέρας του μαζὶ μὲ τὴν ἀρρενιαστικάτου γυρεύοντάς του, κι' ἡ 'Αρτεμισία παιρνούντας θάρρος ἀπ' τὴν περιπέτεια αὐτή τοῦ δομολογίαται τὸν ἔρωτά της. Ο Δικράνος τῆς ουγερώνει τότε πῶς οὐλη γυναικά ἀπ' τὴν ἀρρενιαστικά του δὲν ἀγαπάει, ἡ 'Αρτεμισία θυμάνει, βρίσκει μὲ περίσταση ποῦ κοιμώτανε καὶ τὸν τυφλώνει. Υστερότερα μετανούνται καὶ πάλινοντας φαρμάκι πεθαίνει ἐνῶ δὲ Δικράνος τυφλός πιὰ ἐτοιμάζεται νὰ φύγῃ γιὰ τὴν 'Ελλάδα.

Ἐλγει συνέρτει τέλεια ἀπὸ τὴν τρομάρα του καὶ βλέποντας πῶς δὲν τὴχαμε μὲ δάκτυνε, ξαναπό-χτησε τὴν ἀπάθειά του καὶ μονχά καθε τόσο ἔθυγ-νε κι' ἀπὸ κανένα μικρὸ ξεφωνητο.

Ο Βλαδίμηρος τότες μούπε, πῶς δὲ σύντροφος τοῦ κυνηγοῦ μου, κατὰ τὴ γνώμη του, ἔβανε τὴ ζωή του στὸ παιγνίδι δίχως λόγο.

Διγό κατόπιν ὁ Γερμολάχης ἐπαίψειν ἀποκρίνεται στὶς φωνές μας. Τουλάχιστο δὲν ἀκούγεται τίποτα.

Στὸ χωρὶς σήμανεν δὲ στέρινον. 'Όλα εἴτανε σιγαλάς γύρα μας καὶ δὲν ἀποκοτούσαμε οὔτε νὰ κοιταχτοῦμε. Πάνωθε μας, δὲν καὶ πετούσαν οἱ ἀγριόπαππες. Γύρεβαν κάποιο μέρος γιὰ νὰ παλαί-φουνε, μὲ σὰ μᾶς ἔβλεπαν, ξαναψήλωναν πάλι σκού-ζοντας βραχνά.

Εἶμαστε μουδιασμένοι. 'Ο Γερμολάχης εἶχε μιὰ φύρα ποῦ περπατοῦσε. 'Ο Σούτσος ἔκλεινε τὰ μάτια του, σὰ νὰ γύσταξε... 'Επιτέλους, τὴ σιγμή ποῦ ζηχίζει σκεδόν ν' ἀπελπίζουμει, ὁ Γερμολάχης φάνηκε.

— Λοιπόν; Βρήκες τίποτα; τὸν φύτηα.

— 'Ερχομαι ἀπὸ τὴν ἄκρη, μ' ἀπολογήθηκε. 'Ελάχει κι ἔχουμε' ἴδω ἔνα φυχό πέρασμα.

Πρὸς μᾶς κάνη τόπο νὰ περάσουμε, ὁ Γερμολάχης ἔβγαλ' ἀπὸ τὴν τέστη του ἔνα σκούνι κι' ἔδεσε μὲ

Αὕτη είναι ἡ 'Αρτεμισία', δράμα σὲ τέσσερες πράξεις τοῦ Τιμού 'Αμπελάχ, ἔργο μὲ τὸ δποῖο ἔδωκε τὴν πρώτη τῆς φετεινῆς σαιζόν τὸ Βασιλικό. Κ' ἡ ὑπόθεση αὐτὴ ποῦ καθὼς τὴ δηγηθήκαμε δὲν ἔπιασε περισσότερο ἀπὸ δεκαπέντε ἀράδες δὲν είναι τίποτα λιγότερο ἀπ' τὸ δράμα ποῦ ἔπιασε ὅλοκληρο τὸ Βασιλικό καὶ χρειάστηκε τρεῖς ὥρες γιὰ νὰ παιχτῆ. Δηλαδή, ἦταν νὲ μιλήσωμε παστρικώτερα, τὸ ἔργο κι' ἀφοῦ παρασταθῆ δὲ μῆς ἀφήνει καρμιά ἐντύπωση μεγαλήτερη ἀπ' δ', τι μῆς ἀφήνει ἡ ξερὴ ἀφήγηση τῆς ὑπόθεσης. Διάτι η 'Αρτεμισία' μπορεῖ νὲ είναι δ', τι θέλετε, μελέτη, ιστορική μονογραφία, ρητορικὸς λόγος, δικτριβή, φιλοσοφία τετράχορος (ἀφοῦ ψέλνουν κινήσας), ἔνα μονχά δὲν είναι, σκηνικὸς ἔργο, κι' ἀποροῦμε ἀλλήθεια ποῦθε ζεφύτωσε διάτοις δράμα ποῦ τοῦ κολλήσανε στὸ πρόγραμμα.

Τὸ ιστορικὸ αὐτὸν κατατεύασμα ποῦ τὸ καρχητηρίζει ἡ μεγαλήτερη ἀμφιθεάτρη καὶ τῶν πρώτων ἀκόμα στοιχείων τῆς σκηνῆς, διάλεξε τὸ Β. Θέατρο γιὰ ν' ἀρχίσῃ τὶς παραστάσεις του. Στὶς τέσσερες ἀπόλειτωτές πράξεις του οὔτε μιὰ κίστηση ἀλτήθειας, οὔτε ἔνας παλμὸς ζωῆς, οὔτε μιὰ πνοή. Τέχνη. Μούχλα καὶ θάνατος βασιλείης ἀπάνω στὴ σκηνή, τόσο, ποῦ λυπότανε κανεὶς τοὺς δυστυχισμένους ήθοποιούς, ἀναγκασμένους νὰ μεταβαθύλουνται σὲ κυνηγατογραφικές εἰκόνες η σὲ νερόσπαστα συστήματος Λασάνη. Τὰ διάφορα πρόσωπα ζελαρυγ-κίζονταν, μαλλιωτραβιώνταν, παθαίνονταν, καὶ τὸ κονιό θυμότατο τοὺς καρμάρωνε χωρὶς τὴν παραμητέρη αἰσθητικὴ ἐντύπωσην. 'Απ' τὴν ιστορία τῆς 'Αρτεμισίας ἔνας συγγραφέας δισ μέτρος κι ἀν ἔτανε, δην ἐλάχιστη γνώση τῆς σκηνῆς κι' ἀν εἴχε, θὰ μποροῦσε νὲ μῆς δόσῃ σὲ μερικές, πραματικὰ καὶ φυσικά, τραγικές στιγμές, κάποια ἐντυπωσοῦλα, κάποια κινήσοῦλα ζωῆς. Τέτοιο πράμα δύμας καὶ δι συγκαταθατικώτερος θεατής δὲν μπορεῖ νὰ πῆ ὅτι τὸ αιστάνθηκε στὴν 'Αρτεμισία, τουναγτίο μάλιστα ὅλος δυολογοῦνε, ὅτι ἐκεῖ ποῦ δι συγγραφέας ἔδειξε τὴ μεγαλήτερη λαρράδη κι' ἐπιπολιστήτη εἶνε στὶς, φυσικά, τραγικές κύτες στιγμές. Ήπολ ζύγοχολόγητο, πιὸ ἀρύστικο, ἀντιτεχνικό. Ψέρτικο θάνατο: δὲ ματαξεῖδε η σκηνή. Ανοητότερο καλλιτέχνη ἀπ' τὸ Δάχ-δανο, ποῦ μπρὸς στὸ τραγικὸ πάθος μῆς γυναικάς μιλάει σὰν ἐπαρχιώτης δημοδιδάσκαλος, δὲν ἔπλασε ποτὲ κι' ἡ χειρότερος σκηνοπλέχτης. Η 'Αρτεμισία πεθαίνει, δὲ Δικράνος τυφλώνεται, ἔνας ἔρως μεγάλος σπαράζει στὴ σκηνή, ζουλιά, μίσος, ἐκδίκηση, δὲ κινήσεις ἀνακατεύουνται στὸ ἔργο μὲ τέστη ἀφέ-

λεια, τόση ἐλαφρότητα, ποῦ νομίζει κανεὶς ἔχει δὲν ἔχει μπροστά του θέατρο ἀληθινό, ἀλλ' δὲν χαζεύει μπρὸς σὲ πλανόδιους θεατρίνους τοῦ καρόου τῆς ἀποκριών.

Αἰστανόμαστε ἀληθεία βαρεσιά μεγάλη, νά μιλήσεις γιὰ ἔργα τόσο ἀστύματα, ποῦ καλήτερα ἀπὸ καθε ἄλλη κρίση τοὺς ταιριάζει η κρίση τῆς ἀδιαφορίας καὶ τῆς σιωπῆς. Είναι δύμας μερικές στιγμές, ποῦ ἔρχεται στὸν θνητόπωτο κάτι σὲν ἀγανάχτηση ὅταν θλέπη ἔνα θνητό θέατρο ν' ἀγωνίζεται μὲ χυδαία πολυτέλεια γιὰ νὰ σηκωθῇ ἔργα πρόστιχα καὶ σιποτένια. 'Ολη ἔκεινη ἡ χτυπητή λαμπράδα τῆς σκηνῆς μὲ τὰ χρυσάφια, τάγαλματα, τὰς ἀκολουθίες, τὰ τραγούδια, σῆμα μόνο δὲν κατόρθωσε νὰ παρουσιάσῃ τὸ ἔργο ὀλιγότερο ἀνόητο ἀπ' δ', τι είταν, ἀλλὰ καὶ φανερώτεροι καὶ παραστατικώτεροι ἔδειξε τὴν ἀσκηματική του καὶ τὴν ἀνοησία του. Η 'Αρτεμισία' παλιγτυκεῖ ὀλόμην δυό φορές, τὸ οὖλον τρεῖς, κι' ἀμέσως θέτερα κλείστηκε στὸ ντουλάπι: ἐντελῶς γιὰ πάντα. Καὶ τώρα παρακαλοῦμε σὸν κύριο γραμματικὸ— σῆμα ὡς γραμματικὸ η διεύθυντή, ἀλλ' ὡς γενικὸ πληρεζόνιο τοῦ θεάτρου— νὲ φωτίση κι' ἔμμες τοὺς ἀφώτιστους γιὰ ποὺ δοξάρει καὶ σορὸ λόγο διαλέξει τὸ τραγικὸ αὐτὸν ἐμετούργημα ἐνὸς ἐρασιτέχνη σκηνοπλέχτη, ποῦ δὲν ἔχει καρμιάσεις τὴν παραμητρότητα φίλολογική ἀξία ἔχει ἀπ' τὴ στενοκέρκη σοφολογικατωσύνη τὴν τόσο ἀποκριστική γιὰ τὸ θέατρο!

Α. ΣΙΓΑΝΟΣ

Η «ΚΑΤΟΧΗ» ΣΤΗΝ ΑΛΕΞΑΝΤΡΕΙΑ

'Αλεξάντρεια 27 τοῦ Οκτωβρίου 1905

... Μὲς ἥρθε κι' ἔνας θίασος ἀπὸ τὴν 'Αθήνα νὰ παῖξε τὴν «Κατοχή» τοῦ Βάκου. Πέντε φορὲς ἐπαιχτηκε' τὴν πρώτη βραδιά γιορτά τὸ θέατρο: κόδιμος καὶ κόδιμος, ἔτσι ἀπὸ περιέργεια νὰ δεῖ τι είναι αὐτή η «Κατοχή» ποὺ τόσο τὴ φουμίσανε οἱ φημερίδες τας. Τὴ δέφτερη βραδιά λιγότεροι, σῆμα πώς δὲν δρεσε (δρεσε καὶ παράρετε, γιατί οἱ δικοὶ μας ἔδω λιγόνουνται μὲ τὰ παχιὰ κι ἀνωφίλεφτα λόγια) ἀλλὰ γιατί ἔτσι είναι δέσμος ἔδω μὲ φορὰ νὰ δούνε ἔνα ἔργο, δόσι κι ἀν τοὺς ἀρέσει, δὲν τὰπεφασίζουνε νὰ δεν τὸ ξαναδοῦνε. Τέλος τὴν τέταρτη καὶ πέμπτη παράσταση, τὸ παίζανε μπροστὰ σὲ ἀδειες καρέκλες, κι' ἔνιο δικοῖς τους εἴτανε νὰ παῖξουν τὴν «Κατοχή» μοναχά καὶ νὰ ψύγουνε, τώρα καθεύνονται καὶ ξεφουρνίζουνε κάθε βραδί διλειταίς τὶς σάλιδες τὶς θεατρικῆς γυμνότητας, ποὺ διερεύλανται μ' αὐτές δι κοσμάκης.

ΚΑΠΙΟΟΣ

Διὸς φύρες θέτερα, καθημένοι σὲ μιὰ σιταποθήκη καὶ κουτσά στραβά καθαρισμένοι, τοιμαζόμαστε γιὰ νὰ τιμήσουμε τὸ δεῖπνο. 'Ο ύμαξης, θνητώπωτο πολὺ ἀργὸς καὶ πολὺ λογικός, σίλεθε ταμπάκο τὸ Σούτσο, ποῦ ἔχτιμοισης ἀπεριόδιστα. 'Ο Βλαδίμηρος κρατοῦσε τὸ κεφάλι: γυρτό, μελαχολικός. 'Ο Γερμολάχης καθάριζε τὰ τουφέκια. Τὰ σκυλιά μυρίζονται τὸ βραστὸ βρῶμιο ποῦ εἴτανε γιὰ δαίτα πάνω στὴ φωτιά, κουνῶνται ἀπὸ τὴ χαρά τὶς οὐρές τους. Τέλογα στὸ σταύλο δίπλα, χτυποῦσαν τὶς πλάκες μὲ τὰ πόδια τους καὶ ἀκούγοντάς μας χλιμιντρίζουνται.

Κέρκυρα

INTA ΓΑΡΤΖΩΝΗ

"Οταν δὲ Μέγ 'Αλεξαντρός εἴπε στὸν 'Αντζαρχο τὸ φυσικὸ πώς θὰ κρεμάσῃ, ἀφτὸς τοῦ ζπάντησε: